

Prezidentas šventė jubilieju

Lapkričio 3 dieną kadenciją baigusiam Lietuvos Respublikos prezidentui Valdui Adamkui sukako 90 metų. „Lietuvių godos“ ir jų skaitytojai sveikina Jo ekselenciją su šiuo gražiu jubiliejumi ir linki geros sveikatos, šviesaus, gražaus gyvenimo.

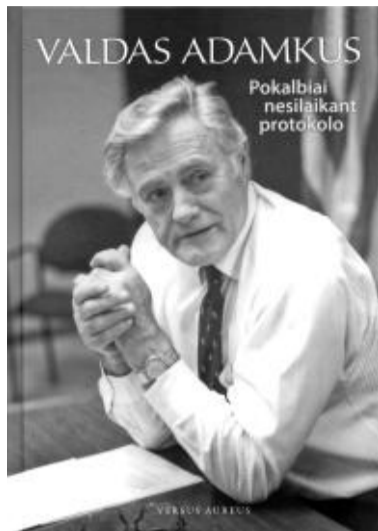
V. Adamkaus vardas brangus kiekvienam Lietuvos etninių žemių žmogui. Jis, dar gyvendamas Amerikoje, skaitė „Lietuvių godas“, domėjosi Gudijos lietuvių gyvenimu. Mėnraštis spausdino interviu su politikiu, pasakojo apie jo darbus, sumanymus.

Gudijos lietuviai taip pat domėjosi Valdo Adamkaus asmenybe, žinojo jo gyvenimo kelią. Gimęs Kaune, mokėsis Kauno J. Jablonskio pradžios mokykloje, Kauno „Aušros“ gimnazijoje, dalyvavęs rezistencinėje kovoje karo metais, vėliau su tėvais pasitraukęs į Vakarus – Vokietiją. Vėliau, persikėlęs į JAV, baigia Ili-nojaus technologijos universitetą, dirba Aplinkos apsaugos agentūroje. Paprastas, kuklus, nuoširdus, visur ir visada gynė lietuvių garbę.

Lietuvos prezidento rinkimų metu Gudijos lietuviai, turėję balsavimo teisę, savo balsus atidavė už Valdą Adamką. Meldėmės, kad prezidentu išrinktų Valdą Adamką, – rašoma viename „LG“ straipsnių. O 1998 m. „LG“ leidinys prasideda straipsniu „Lietuva džiaugėsi ir šventė“, kuriame pabrėžia: „Nuo šios dienos Lietuvos valstybei vadovauja kilnus, talentingas lietuvis, kurio siekis – suvienyti viso pasaulio lietuvius vienam tikslui – dirbti Lietuvos labui.“

Antrą kartą Lietuvos Respublikos prezidentu V. Adamkus buvo išrinktas 2004 m. „LG“ tada paskyrė savo pirmąjį puslapį šiam įvykiui nušviesti. V. Adamkaus nuopelnai Lietuvos valstybei dideli. Tai ir buvo prisiminta Lietuvai minint 90-ąsias V. Adamkaus gimimo metines. Lietuvos žmonės linkėjo kadenciją baigusiam prezidentui laimės ir sveikatos. Tai tiek praeties primini-mo, o dabar kviečiame į naujausios prezidento knygos sutiktuves Vilniaus Valdovų rūmuose. Pabūkime drauge, pabendraukime.

Šios sutiktuvės įvyko lapkričio ketvirtąją Vilniuje, Valdovų rūmuose, čia

buvo pristatyta ką tik išleista nauja prezidento knyga „Pokalbiai, nesilaikant protokolo“. Pokalbius su prezidentu užrašinėjo ir į knygą sudėjo Arnas Ališauskas. Be pokalbių su prezidentu knygoje gausu ir retų, dar niekur neskelbtų nuotraukų, kuriose prezidento ir jo šeimos gyvenimas nuo ankstyvos vaikystės. Tai tikras lobynas norintiems iš arčiau pažinti Valdą ir Alimą Adamkus, jų gyvenimą, veiklą. Knygą išleido leidykla „Versus aureus“.

Kaip pats prezidentas sakė, ši knyga puikiausia jo gimtadienio dovana. Knygos pristatymo dieną Valdovų rūmų salė, kur šis renginys vyko, prisirinko pilnutėlė įvairaus amžiaus žmonių, ištroškusių pabendrauti su prezidentu, įsigyti jo knygą ir, žinoma, gauti Jo ekselencijos autografą. Renginį vedė žurnalistas Rimvydas Valatka, apie knygos rengimo darbą pasakojo jos sudarytojas Arnas Ališauskas, dalyvavo Audrius Matonis. Vakarą prasidėjo M. K. Čiurlionio styginių kvarteto muzikavimu, po kurio nuskambėjo prezidento žodis. Vėliau pokalbyje su renginio vedėju R. Valatka A. Ališauskas pasakojo, kaip nelengva buvo atrinkti knygai 200 nuotraukų iš didžiulio archyvo, komentavo atskirus knygos epizodus, prisiminė savo darbo prezidento komandoje metus Jo ekselencijai prezidentaujant. Renginiui besibaigiant didžiulė minia vakaro dalyvių išsirikiavo prie prezidento stalėlio, laukdami autografo.

Marija Šaknienė

Prezidentas pasirašinėja autografus.

Autorės nuotr.

Vėlinių minėjimo renginys „Žvakių liepsnoje“ Pelesoje

Vėlių vakaras

*Kur tu skubi šį vakarą
Aidžių klevų alėjomis,
Ko dega kaip ugniakuras
Rudens raudonas vėjas?*

*Skausmu patvinsta ežeras,
Nuo kraujo springsta vakaras,
Susėda vėlės neregės
Ir šildos prie ugniakuro.*

*Nežino savo vardo,
Neatmena kas buvo:
Kuris jo sūnų pardavė,
Kas už tėvynę žuvo.*

*Tik šoka klevas vėjų
Ir plaikstos kaip ugniakuras,
Žvaigždžių takais parėjusiom
Vėlėm liepsnoja vakaras.*

Pirmosios dvi lapkričio dienos katalikų bažnyčioje skirtos mirusiems atminti: lapkričio 1-oji – Visų šventųjų diena, lapkričio 2-oji – Vėlinės, visų mirusiųjų pagerbimo šventė.

Visų šventųjų diena – iškilmės, per kurias garbiname ir džiaugiamės visais šventaisiais, pasiekusiais Dangų ir gavusiais tai, ką Dievas paruošė tiems, kurie jį myli. Vėlinės – tai gedulo ir rimties šventė. Labai labai seniai, daugiau kaip prieš 1300 metų – 610-aisiais – popiežius Bonifacas IV paskelbė lapkričio 1-ąją dieną kaip Visų Šventųjų šventę, per kurią mi-

Kelionė į senąją Lietuvą

Lapkritis – išėjusiųjų Anapilin minėjimo metas, dėlto ir nutįsta eilės mašinų prie kapinių. Ne išimtis čia ir Gudijos lietuviai, jie tvirtai laikosi dar iš prosenelių paveldėtų tradicijų, lanko artimųjų kapus, tvarko juos ir puošia, kaip tik beįstengia, nes tai jiems nėra taip paprasta, kaip kiekvienam iš mūsų. Ypač tiems, kurie gyvena ir dirba Lietuvoje, o artimieji ilsisi Gervėčiuose, Galčiūnuose, Gėliūnuose, Pelesoje ar Giriuose. Pasirengimas mirusiųjų lankymui prasideda nuo vizito į Baltarusijos ambasadą Lietuvoje, kur reikia gauti šios šalies nepigiai kainuojančią vizą, pasirūpinti draudimu, įvairių kitų dokumentų tvarkymu. Pasibaigus šioms rūpesčiams ir regis, jau pasirengus kelionei, išskyla kita problema – gėlių parinkimo, mat, gyvas gėles, tinkamas sodinti, per sieną vežtis draudžiama, o tradiciškai lietuviai linkę dabinti kapus prieš Vėlines būtent tokiomis. Tenka pasukti galvą, kuo tinkamu jas pakeisti. Belieka rinktis skintas, kurios neilgaamžės arba dirbtinės. Tokių atradus ir išsirinkus belieka pasirūpinti žvakelėmis, ir – į kelionę!

Aplankius kapines, aptvarkius artimųjų kapus, juos papuošus gė-

rusieji ir buvo pagerbiami. Vėliau, jau kitas popiežius šią šventę papildė specialiai mirusiųjų pagerbimui skirta diena – lapkričio 2-ąją. Pamaštyti tamsų lapkričio 2-osios vakarą plevenant žvakių liepsnelėms tikrai yra apie ką. Bet ir tylą prie kapo, kad ir kokia ji būtų prasminga, – dar ne viskas. Jei norime gyventi visavertę gyvenimą, palikime mirusiuosius mirusiems ir imkimės to, kas priklauso gyviesiems. Gyvųjų Dievas žadina gyventi čia ir dabar. Ne romantiškai mirti, bet statyti viltingą, mąstančią ir gyvastingą Lietuvos tikrovę.

Spalio 27 dieną Pelesos vidurinės mokyklos lietuvių mokomąja kalba salėje vyko įspūdingas Vėlinių minėjimo renginys „Žvakių liepsnoje“, kurį organizavo fizikos

„Žvakių liepsnoje“ renginio akimirka.

Leono Ivaško nuotr.

ir matematikos mokytoja Tatjana Oleneva.

Renginys buvo išties prasmingas, turiningas. Mokinių skaitomas eiles keitė informatyvūs interpai apie Vėlinių šventės kilmę, apeigas bei tradicijas Lietuvoje, 5–11 klasių moksleivių atliekamos giesmės.

Pasibaigus renginiui, organizatoriai bei mokyklos direktorius Jonas Matiulevičius dėkojo visiems susirinkusiems, kad buvome visi kartu ir prisiminėme, kas yra Vėlinės, kokią reikšmę mūsų gyvenime turi ši šventė.

Angelina Riabuško

Pelesos vidurinės mokyklos lietuvių mokomąja kalba „Jaunųjų korespondentų“ būrelio narė, 10 klasės mokinė

deda, bet šiaip dienas ir naktis leidžianti viena su maldaknyge (tą liudija ant stalo gulintis dar 1936 metais Juliaus Siniaus parengtas ir išleistas „Giesmynėlis“), paskaitanti dar ir laikraštį, žurnalą.“ Vyras Vladas buvo iš Mockų, gimęs 1931 metais, o aš – 1930 – čia vietinė, iš Gėliūnų. Baigiau 4 skyrius Gėliūnuose, o vėliau mokykla buvo perdaryta į koplyčią, nes neliko vaikų.

Nukelta į 2 psl.

Marytė Kiškienė prie savo namų. Autorės nuotr.

Kelionė į senąją Lietuvą

Atkelta iš 1 psl.

Atsimenu, kap kunigų Jakavonį pražudė palėkai, prie jo buvo statoma Gervėčių bažnyčia, važiaavo Amerikon rinkc pinigų.

Gaila ir bitių. Dvi kalades (avilius) ištrūčiję kukurūzais (chemikalais purkšdami kukurūzus), alekų daryc, raikia gyvenc.“

Močiutė smagiai padainuoja kelias senovines dainas apie kalinio dalią, papasakoja, kokių vargų tekę patirti jos šeimai dar jai mažai būnant, o ir vėliau. Prisimena mamą Juliną, kuri buvusi be galo darbšti ir gera, ir ją, dar mažą darbštumo išmokiusi. Gardžiai pavaišina nelauktus svečius, karšta arbata pagirdo ir palydi į tolimesnę kelionę, kviesdama nepamiršti ir dažniau aplankyti, ji visada lauksianti. Atsiveikindama primena, kad lankydamas jos amžiną atilį vyro Vlodo kapą Gėliūnų kapinėse atkreiptume dėmesį į netoliese esantį Kastutės Laurinavičiūtės kapą, kuri žuvo 1940 metais bandydama pereiti sieną į Lietuvą, buvo pašauta. Jai tebuvę dvidešimt metų. Draugė sieną perėjusi, o ji – ne. Tą ir padarome, stabtelėdami prie Gėliūnų kapinaičių, gražiai apsiklojusių pirmuoju šių metų sniegu. Pakeliui dar sustojame prie Pukštaitės Marytės namų, pasiimame ją, kad padėtų susirasti K. Laurinavičiūtės kapą, mat, ši – Marytės mamos jaunesnioji sesuo. Susirandame Vlodo Kiškėlio kapą, parymome šalia Kastutės Laurinavičiūtės kapo, stabtelime ir prie kunigo Broniaus Laurinavičiaus tėvų kapų, o tada vėl į kelionę. Šį kartą į Mockas, Vytauto Butkaus ir Marytės Valienės (Lukšaitės) gimtąjį kaimą. Kaimą, kuris jų atsiminimuose gyvas, kaip 119 trobų gyvenvietė, pilna gyvybės, vaikų klegesio, turėjusio savo lietuvišką mokyklą, veikusią Alijošiaus Syso (dabartinio Lietuvos Respublikos Seimo nario socialdemokrato Algirdo Syso senelio) namuose, kurią ir Vytautas lankė, dabar gyvybe tealsuoja 5 trobos, kiti namai apleisti, užkalti, be gyventojų. Pravažiavę ilgą gatvinį kaimą, pasigėrėję lietuviška dvasia alsuojančiais laukais – vienu metu Marytė net suspurda: „Štai ten, už to lauko mano gimtieji namai stovėjo, gyvenome vieniemyje, iki persikėlėme į kaimą, iš jų ėjau į mokyklą, kai užpustydavo, tėtis ant pečių nešdavo, maža, mat, buvau, neišbrisdavau...“ Apžiūrėję V. Butkaus ir M. Valienės gimtuosius namus gatviniame kaimo sukame į dar gyvas šiluma ir svetingumu alsuojančias Albinos Stakau-

skienės trobas. Guvi namų šeiminkė, nors ir 1933 metų gimimo, skuba kaisti arbatos, kviesti pavargusius iš kelionės prie stalo. Susėdame, įsikalbame. Močiutė pasakoja, kad likusi viena, vyras prieš 8 metus miręs, kaip ir sūnus Juozas, susigraudinusi nubraukia ašarą, o kiti vaikai – sūnus Stasys, dukros Valė ir Marytė gyvena Vilniuje, tik retkarčiais mamą aplanko, padeda susitvarkyti namų ūkyje. „Pati jau nieko nepadaryčiau, ale vaikai atvažiuoja ir viską sutvarko. Tvorų patvarko, apšienauja, pati jau nieko nebegaliu.“ Prie karštos arbatos puodelio prasideda trijų Mockų kaimo gyventojų – svečius priimančios Albinos Kiškėlytės-Stakauskienės, Marytės Lukšaitės-Valienės ir Vytauto Butkaus bendri prisiminimai. Jie visi gimę ir augę Mockose, tik Marytė ir Vytautą ankstyvoje jaunystėje paviliojusi Lietuva ir jie, kryžiaus kelius nymynę, į ją ir iškelia, iš pradžių į mokslus, o vėliau ir šeimas sukūrę, darbus susiradę ir pasilikę gyventi. Vytautas Butkus prisimena, kad pirmiausiai 1947-aisiais į Vilnių išvykęs mokytis Vilniaus geležinkelinių technikume, bet pasirinkta specialybė jam nepatikus ir jis pasirinkęs kitą kelią – siuvėjo. Ir, matyt, šią profesiją pasirinkdamas neapsiriko, nes pasiekė tokių aukštumų, kad ilgus metus rengęs ir amžiną atilį Lietuvos Respublikos prezidentą Algirdą Brazauską. Niekas kitas negalėjęs Jo ekscelencijai įtikti ir pasiūti tokių kostiumų, kurie ant jo nestandartinės sportininko (buvęs irkluojas) figūros būtų kaip nulieti. (Buvau girdėjusi, kad A. Brazauskas turėjęs asmeninį siuvėją, bet niekada nemaniau, kad tasai siuvėjas – kuklusis Vytautas Butkus). Albina primena, kad Butkaus tėvai buvę neeiliniai Mockų gyventojai – tėvas kolūkio pirmininkas, o mama, baigusi mokslus Rygoje, mokiusi vyrus rašto. Pats Vytautas, pamilęs mergaitę Juliją Subatkevičiūtę iš Galčiūnų kaimo, minte pramynęs į ten kelius iki sukūrė su ja šeimą, susilaukė sūnaus Vytauto, kurį gražiai išaugino ir išmokslino. Gaila, šiandien Julijos jau nebėra, atgulusi amžino poilsio. Marytė sparnus į Lietuvą pakėlė dar visai mažutė, 1959 metais, prieš tai pasimokiusi Gervėčių baltarusiškoje, vėliau rusiškoje mokykloje, kai taip norėjosi mokslo žinių semtis gimtąja lietuvių kalba, visada skambėjusia tėvų namuose. Sunku buvo skirtis su tėvais ir gimtaisiais namais vos trylikos metų sulau-

kus, bet kito pasirinkimo tiesiog nebuvo. Tuo labiau, kad ir Lietuva tuo metu savo vaikų iš Gudijos išskėtom rankom nelaukė – iš pradžių mokytaisi Daugėliškyje (Ignalinos raj.), vėliau – Valkininkuose ir Utenoje. Kelios kitos mokyklos tiesiog nepriėmė, motyvuodamos, kad nėra vietų. Išgyventas skausmas tebegyvas iki šiol. O ir gimtinės ilgesys iki šiol tebelydi nelengvu gyvenimo keliu. Štai ir šiandien bendri prisiminimai susitikus su gimtojo kaimo žmonėmis, apsilankius savo buvusių gimtųjų namų kieme ir prie tėvelio kapo Gervėčių kapinėse, širdis liepsnote liepsnoja. Gaila, mamytė, Janina Lukšienė, jau nebegali aplankyti gimtinės, pernai vasarą atgulusi amžinojo poilsio Vilniaus Saltoniškių kapinėse. Taip ir liko tuščia vieta Gervėčių kapinėse, greta ten palaidoto vyro Juozo Lukšos, net po mirties šeimą išskyrė valstybinė siena. Ir tenka vargti vaikams ir anūkams, norintiems aplankyti tėvų kapus, per ją keliaujant pirmyn ir atgal.

Dalijasi prisiminimais apie praitį, apie tai, kad šiuo metu Gervėčių bažnyčioje jau daugiau lenkiškai giedama, lietuvių mažai belikę ir nėra kam giedoti. Prisimenamas kunigų kalėdėjimas, kad duodavę, ką turėdavę, pinigų niekada nebuvo, kas ką turėjo – grikių gorčių, ar kokį sūrį, viskas buvo užauginama pačių, iš to ir gyvenę, valgę savo pasigamintus produktus, užaugintas daržoves, tuo ir su kalėdodavusiu kunigu pasidalindavę. Prisiminimai, lyg užtvanką pralaužusi upė, plūsta ir plūsta, bet laikas nelaukia, nestoja, vėlyvo rudens diena rieda į pabaigą, netruks ir sutemos apglėbti Mockas, prižiūrėta, tvarkinga ir be galo svetingą Albinos Stakauskienės sodybą, kuri išlydėdama nekviestuosius, bet šiltai ir širdingai sutiktus svečius apdalyja ir puikiais savo sodo obuoliais, kurių gardumas neapsakomas, gal todėl, kad gero žmogaus rankų ir širdies šilumos palytėti. „Aš gi lietuvaite. Tikra lietuvaite. Lietuvaite gimiau, lietuvaite ir mirsiu. Aš – dzūkė!“ – tarsi kirviu kirste nukerta atsiveikindama ir kviesdama visada aplankyti, nepravažiuoti pro šalį Albina Stakauskienė. Atsiveikiname, sukame iš kiemo į kelią, vedantį valstybinės sienos link. Laukia ilgas kelias namo, į Lietuvą iš Lietuvos, liekančios kitapus valstybinės sienos. Ilga, anksti prasi-dėjusi diena, kupina nepaprastų, neišdildomų įspūdžių ir sutiktų ypatingo likimo žmonių, eina į pabaigą. Nyra į tamsą, kaip ir tolu-moje gunksantys statomos Astravo atominės elektrinės reaktorių aušintuvai, kaip ir ateitis dar tebegyvų Gėliūnų, Galčiūnų ar Mockų lietuvių. Nebedaug jų, vėtytų ir mėtytų, gyvenimo užgrūdintų, bet nepalaužtų, neužmiršusių savo gimtosios kalbos, neišsivadėjusių papročių ir tikėjimo, gyvenimo būdo.

2016 11 11

Vilnius – Gervėčiai – Gėliūnai – Mockos – Vilnius

Marija Šaknienė

Lietuvos kultūros diena Astravo rajone, Rimdžiūnuose

Lapkričio 11 dieną į Rimdžiūnų lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centrą skubėjo vietiniai žmonės ir svečiai iš Vilniaus, Astravo, Minsko bei Gardino. Čia Lietuvių kultūros dieną Astravo rajone proga koncertuoti iš Lietuvos atvyko ansamblis „Lietuva“. Šventinį renginį pradėjo mokiniai. Juos scenoje pakeitė vietos ansamblis „Žilvitis“, atlikęs kelias dainas. Po jų scenoje karaliavo „Lietuva“, kurios pasirodymo sužavėta publika dar ilgai nenorėjo paleisti. Į koncertą atvyko Astravo rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas bei Baltarusijos Respublikos prezidento Aliaksandro Lukašenkos patarėjas Viktoras Svilo, kiti valdžios atstovai, Lietuvos generalinio konsulato Gardine atstovai, Minsko lietuvių bendruomenės nariai, Tarptautinio „Gervėčių“ klubo žmonės. Puikiu „Lietuvos“ ansamblio pasirodymu ypač buvo sužavėti vietos gyventojai. Marija Pasečnik iš Astravo džiaugėsi, kad

apie „Lietuvos“ ansamblio koncertą Rimdžiūnuose sužinojusi tik perskaičiusi šią žinią „Lietuvių godose“ ir labai besidžiaugianti, kad sugebėjo atvažiuoti į Rimdžiūnus, nors kelias tą dieną, iškritus pirmam sniegui, ir buvo slidus, suspėjo į šį puikų koncertą, kuris sušildė sielą, atgaivino viltį, kad bent retkarčiais yra galimybė pamatyti tokio lygio profesionalų iš Lietuvos pasirodymą. 83-jų metų Albina Stakauskienė iš Mockų kaimo sakė: „Dar niekada gyvenime nebuvau mačiusi tokio gražaus koncerto. Labai džiaugiuosi šiuo vakaru ir renginiu.“ Jai pritarė ir 93-iajį gimtadienį šį mėnesį mininti Marija Mažeikienė iš Petrūkų, kiti vietos lietuviai. „Malonu, kad nesam užmiršti, kad bent kartkartėmis galime pasidžiaugti tokio lygio kolektyvais iš Lietuvos, tarsi gaivaus oro gurkšnį įkvepiame“, – kalbėjo jie.

Marija Šaknienė

Koncertuoja „Lietuva“.
Autorės nuotr.

Įsimintinas koncertas

Lapkričio 4 dieną Gervėčiuose, Švč. Trejybės bažnyčioje, vyko jau tradiciniu tampantis koncertas, kuriame dalyvavo garsūs Baltarusijos atlikėjai – ansamblis „Ornament“, solistė (sopranas) Olga Peregub, vargonininkė Natalja Kirpičenkova, vokalistas ir vargonininkas Andrejus Michnevičius, dudukininkas Igoris Sivenkovas bei kiti. Lapkričio mėnesio pirmoji savaitė paprastai skiriama mirusiųjų paminėjimui, tad ir šis labdaros koncertas skirtas išėjusiųjų prisiminimui. Tai, skelbdamas koncerto pradžią, savo kalboje pabrėžė ir papapijos klebonas Leonas Nestiukas, primindamas, kad šis metas – tai rimties ir susikaupimo laikas, tai atspindėjo ir koncerto programa. A. Michnevičius ir I. Sivenkovas atliko kūrinį „Psalmės. Išėjusiųjų atminimui“, N. Kirpičenkova – J. Bacho ariją „Oras“ bei F. Šuberto „Pasakalią“. Vokalinis ansamblis „Orna-

ment“ įkvėptai sugiedojo J. Bacho, Š. Guno „Ave Marija“, A. Michnevičius lenkų kalba atliko „Marija, tu mūsų motina“. N. Kirpičenkovai akompanuojant vargonais O. Peregub įspūdingai sugiedojo L. Loci „Ave Marija“, A. Mocarto „Laudate Dominum“, F. Hendelio „Lascia pianga“. A. Michnevičius atliko B. Okudžavos „Maldą“, o vokalinis ansamblis „Ornament“ V. Vėberio „Pio Jesu“, L. Koheno „Aleliuja“, I. Šnobelio „Dievas mūsų Viešpats“ ir M. Oginskio „Atsiveikimas su Tėvyne“, kuriuo ir buvo užbaigtas įspūdingas koncertas.

Į koncertą žmonių susirinko daugybė, ir ne tik vietinių parapijiečių. Atvyko net keliais autobusais iš Astravo, Vilniaus, kitų vietų.

Prisirinko pilnutėlė bažnyčia. Koncertui pasibaigus atlikėjus žiūrovai išlydėjo plodami atsistoję.

Marytė Žarkauskaitė

Marytė
Valienė
(iš kairės),
Albina
Stakauskienė
ir Vytautas
Butkus –
visi iš Mockų
kaimo.

Autorės nuotr.

Paribio daina Vilniaus karininkų ramovėje

Laureatė Evelina Šimelevičiūtė.
Autorės nuotr.

Paskutinio lapkričio mėnesio savaitgalio šeštadienį Vilniuje, Vilniaus įgulos karininkų ramovėje įvyko jau XV festivalis „Paribio daina“. Festivalio-konkurso vertinimo komisiją sudarė prof. Tadas Šumskas (pirmininkas), Zita Grigienė, Antanas Bielskis ir Alfonsas Augulis. Konkurso pirmojoje dalyje rungėsi solistai ir duetai. Jame pasirodė Valentinas Arūna iš „Volungės“, Evelina Šimelevičiūtė, Laimutė Šekurovienė („Volungė“) bei duetai – Jadvyga Strasevičienė ir Silvija Bielskienė – Semeliškių „Konkordas“, Liudmila Grinkevičienė ir Lilija Riumina iš „Pojuščijje serdca“. Solistų tarpe savo amžiaus grupėje pirmąją vietą laimėjo dvi savo kūrybos dainas atlikusi J. Biržiškos gimnazijos gimnazistė Evelina Šimelevičiūtė, antrąją premiją apdovanotas „Volungės“ ansamblio, vadovaujamo Lilijanos Miškinienės, solistas Valentinas Arūna, pirmąją šioje amžiaus grupėje to paties ansamblio solistė Laimutė Šekurovienė už geriausiai atliktą lietuvių liaudies dainą. Duetų tarpe padėkos raštu

apdovanotos semeliškietės Silvija Bielskienė ir Jadvyga Strasevičienė, trečiąją vietą „Pojuščijje serdca“ duetas Liudmila Grinkevičienė ir Lilija Riumina. Neliko be apdovanojimų ir kiti atlikėjai.

Skambėjo dainos visomis paribio kalbomis – lietuvių, lenkų, rusų, baltarusių. Antroje konkuro dalyje rungėsi ansambliai. Tai Karininkų ramovės ansamblis „Guostė“, vyrų choras „Aidas“, senjorus atstovavusi „Rasoda“, vadovaujama Valentinos Račkauškienės, „Volungė“, „Pojuščijje serdca“, Turgelių (Šalčininkų raj.) „Turgelianka“, baltarusių ansamblis iš Šalčininkų rajono „Rannica“, „Raskila“, „Guostės“ ansamblis, vadovaujamas R. Mališauskienės atliko dvi Alg. Lopo harmonizuotas dainas, „Išjojo bernelis“ ir „Žalias ažuolėli“ ir užėmė antrąją vietą drauge su „Pojuščijje serdca“, pirmąją vietą džiaugėsi „Aidas“. „Volungė“, atlikusi dvi vadovės Lilijanos Ablėnaitės-Miškinienės autorines dainas – „Vytautui Didžiajam“ ir „Homo homini“ pasidalijo trečiąją vietą su Šalčininkų rajono baltarusių folkloro ansambliu „Rannica“. Turgelių „Turgelianka“, vadovaujama ilgametės savo vadovės Vladyslavos Šilobrit, dainą „Anciunia“ sudainavo lenkų kalba, o „Kuremniaty“ – baltarusiškai ir buvo apdovanota už meniškiausiai atliktą lenkų liaudies dainą. „Raskila“ apdovanota už meniškiausiai atliktą lietuvių liaudies dainą. Renginį gražiai vedė Silvija Bielskienė. Pasibaigus konkursui, išsidalijus prizus, dalyviai skirstėsi su viltimi susitikti bei susirungti ir kitąmet.

Marija Šaknienė

Scenoje – ansamblis „Volungė“.

Autorės nuotr.

Dalyvavome konkurse

Pavasari „Rotary“ klubas Traukuose paskelbė konkursą „Ką aš žinau apie Lietuvą“. Ūsionių lituanistinės mokyklos mokiniai mielai sutiko jame dalyvauti, o neseniai sulaukėme puikios žinios – visi 7 konkurse dalyvavę mokiniai – Karina, Karolina, Jaroslavas, Vladimiras, Aniuta, Edvardas ir

Zlata apdovanojami. Jie gavo puikias dovanas – mokyklinės kuprines, kuriose ir flomasteriai, spalvoti pieštukai, stori, kokybiški piešimo sąsiuviniai. Ir vaikai, ir jų tėveliai labai dėkingi už tokias puikias dovanas.

Aldona Misiūnienė
Mokytoja

Mokyklos kūrimosi istoriją prisimenant

Marija Mažeikienė savo namų kieme.

Marijos Šaknienės nuotr.

Šiais, 2016-aisiais metais spalio 28 dieną Rimdžiūnų lietuviška mokykla šventė 20 metų jubiliejų. Tai labai gražus pastatas puošia Rimdžiūnų kaimą, kurį pastatė Lietuva ir padovanojo Gervėčių lietuviams. Čia mokinas visų Gervėčių krašto lietuvių vaikai. Gervėčių kraštas – tai didžiosios Lietuvos žemė visais laikais valdoma kitataučių, gyvena čia lietuviai dzūkai. Po pirmo pasaulinio karo čia tvarkėsi lenkai. Iš pradžių buvo lietuviškos mokyklos. 1932 metais lenkų valdžia uždarė visas lietuviškas mokyklas. Nuo 1932 metų iki 1942 Gervėčių apylinkė nebuvo nė vienos lietuviškos mokyklos, visos mokyklos tik lenkų

kalba. Per antrą pasaulinį karą 1941–1944 m. vokiečių okupacija. Per šį trumpą laikotarpį ir vėl viskas atgijo, kas buvo uždrausta, susikūrė lietuviškos mokyklos Gervėčiuose, kunigas Jonas Gylys įsteigė progimnaziją, kur ruošė moksleivius į aukštesnius mokslus. Po antro pasaulinio karo – Sovietų okupacija – mokyklos tik rusų kalba. Gervėčių krašto šviesuoliai, kovodami už gimtąją kalbą, varstė valdžios duris, vežė prašymus su žmonių parašais, nuvažiavę buvo net į Maskvą, reikalavo, kad mokyklose būtų ir lietuviškos pamokos – mažai jų padėjo cie reikalavimai, kap un juoko leido per savaitį vieną pa-

kalbą lietuviškai, alia visgi sužibo, nors mažas žiburėlis. Po kiek laiko leista dvi pamokos per savaitę. Lietuviškai mokino iš Lietuvos mokytojai Antanas Šironas, Bernardas Šaknys, Angelė Valienė. Vėliau buvo ir savo krašto mokytojų – Danutė Kaltonaitė Knystuškių kaimo, Onutė Augulytė Rimdžiūnų kaimo, Malvina Miškinienė Girių kaimo. Tai buvo nuo 1945 iki 1990 metų. Rudenį 1990 metais Gervėčių klebonas Jeronimas Petrikas pašventino akmenį, ant kurio prasidėjo statyba kultūros centro. Buvo iškasta gili duobė, duobėje gulėjo didelis akmuo, susrinkę iš lietuviškų kaimų žmonės sustojo aplink duobę ir meldėsi su kunigu, pabaigoj sugiedojo giesmę „Marija Marija“. Po maldų kunigas pašventino akmenį ir žemę, kur po to pastatytas kultūros centras, vaikams lietuviška mokykla, suaugusiems nuostabus klubas, kur vyksta visoki renginiai. Pabaigai paminėsiu tuos, kurie per Sovietų okupaciją kovojo už gimtąją kalbą. Pirmi organizatoriai ansamblio „Žilviciš“ Vaclovas Lukša ir Jadvyga Kasevičienė iš Girių kaimo, Vladas Kucka iš Knystuškių kaimo, Mykolas Trepšys Rimdžiūnų kaimo, Jūlytė Karmazienė Pelegrindos kaimo, Juozas Savickas Galčiūnų kaimo ir daugelis kitų. Kiekvienas kaimas turėjo savo šviesuolius, kurie per ugnį vandens vėžė kovodami už gimtąją kalbą. I tai buvo 20-asis amžius. Dabar 21-asis amžius viskas kitaip, liaudies patarlė sako: „Kici metai, kici ir lapai“.

Marija Mažeikienė
Petrikų kaimas

Nepriklausomybės akto signataro 150-ųjų metinių minėjimas Seime

Lapkričio 23 dieną Lietuvos Respublikos Seime buvo paminėtos 1918-ųjų metų Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, Seimo pirmininko, vyskupo Justino Staugaičio 150-osios gimimo metinės. Renginio pradžioje Seimo I rūmuose Vitražo galerijoje atidaryta paroda „Lietuvos nepriklausomybė – nuolatinis budėjimas: Justinui Staugaičiui – 150“. Parodos atidarymą įžanginiu sveikinimo žodžiu pradėjo Lietuvos Seimo pirmininkas prof. Viktoras Pranckietis, po jo Vilniaus vys-

kupas augziliaras Arūnas Poniškaitis, M. K. Čiurlionio „Preliudą“ pagrojo Rita Staugaitytė-Kazinskienė ir Vilma Kazinskytė.

Po parodos atidarymo minėjimas persikėlė į Kovo 11-osios akto salę, kur įvyko mokslinė konferencija. Konferenciją moderavo Seimo narys prof. dr. Arūnas Gumuliauskas ir dr. Artūras Svarauskas. Be konferencijos dalyvių pasveikinusio Seimo pirmininko V. Pranckiečio pranešimus skaitė dr. Vilma Bukaitė, dr. Algimantas Kasparavičius, dr. Artūras Svarauskas, doc.

dr. Mindaugas Tamošaitis, Telšių vyskupas doc. dr. Jonas Boruta bei dokt. Algis Bitautas.

Konferencijoje detalios apžvelgtas vyskupo J. Staugaičio gyvenimas ir veikla, jo darbai Lietuvos labui. Parodoje gausu nuotraukų bei dokumentų kopijų, liudijančių vyskupo gyvenimą ir darbus, surinktų iš archyvų, artimųjų aplinkos. Renginys skirtas artėjančiam Lietuvos valstybingumo 100-mečiui.

Marija Šaknienė

Sveikinimo žodį atidarant parodą taria vysk. Arūnas Poniškaitis.

Autorės nuotr.

Vyskupas Justinas Staugaitis.

Vincui Žemaičiui 120 metų

Koplytstulpis, skirtas Vinco Žemaičio atminimui Šalniškės kaime (Kazlų Rūdos sav.).

Marijos Šaknienės nuotr.

Šių metų lapkričio 21 d. sukako 120 m., kai gimė žymus lietuvių miškininkas, mokslininkas, istorikas Vincas Žemaitis.

Kai kam atrodo, kad tai – toli ma praeitis ir nėra reikalo minėti tokias sukaktis, tačiau „Lietuvių godos“ atviros pasauliui ir negali tylomis apeiti šios datos, juo labiau, kad Vinco Žemaičio vardas mėnraščio skaitytojams girdėtas ir brangus. 1996 m. septintame „LG“ numeryje mūsų skaitytojas ir bičiulis kunigas Kęstutis Žemaitis iš Klyvlendo (JAV) rašė: „Dėkoju už „LG“. Giliai jos palietė mano širdį. Skaičiau ir galvo-

jau, su koku susidomėjimu mano tėvas būtų ėmęs į rankas šį laikraštį. Kiek jam būtų buvę džiaugsmo. Už Lietuvos sienų gyvenantys lietuviai, didžiulis noras nustatyti tikrąsias Lietuvos sienas – buvo mano tėvo Vinco Žemaičio dėmesio centre. Mano motina iki 1924 m. mokytoja Vilniuje, kol buvo priversta iš Vilniaus pasitraukti.

Kunigas Kęstutis Žemaitis buvo atsiuntęs Vinco Žemaičio studiją „Sienų klausimu“, kurią spausdinome „LG“ 1996 m. septintame ir aštuntame numeruose. Tuo metu redakcija sulaukė daug padėkų už tą publikaciją.

Vilkaviškio raj. Klausučių seniūnijos seniūnė Gema Skystimienė taip apibūdina Vinco Žemaičio asmenybę: „Tai talentingas ir savo nuopelnais garsus visos Lietuvos visuomenės veikėjas, kurio vardas lygintinas su mūsų tautos galiūnais Jonu Basanavičiumi, Vydūnu. Jo vardas įamžintas gimtinėje. Ir 120 metų jubiliejų iškilmingai paminėjome Klausučių seniūnijoje. Mokykloje, pavadintoje Vinco Žemaičio vardu, vyko tradicinis bėgimas Vinco Žemaičio taurei laimėti. Šios mokyklos memorialiniame Vinco Žemaičio muziejuje surengta konferencija, skirta šiam krašto šviesuoliui.“

Seniūnė prisiminė, kad V. Žemaičio – miškininko, mokslininko, etnologo atminimas jau daugelį metų įamžinamas įvairiais būdais. 2015-aisiais m. lapkričio 21 d. Kazlų Rūdos seniūnijoje, Šalniškės kaime buvo pastatytas tautodailininko A. Sakalausko išdrožtas ąžuolinis koplytstulpis,

skirtas V. Žemaičio atminimui. Vilkaviškio rajone Vincas Žemaitis dar vadinamas Lietuvos girių karaliumi, padaręs tikrą revoliuciją Lietuvos miškotvarkoje, pritaikęs modernius tam metui miškotvarkos metodus.

Nuo bolševikų okupacijos pasitraukęs į JAV, iki pat savo mirties 1983 m. vasario 15 d. V. Žemaitis raštu ir žodžiu ragino lietuvius telktis ir dirbti Tėvynės Lietuvos labui. Jis tvirtai tikėjo, kad Lietuva atgims ir išsivaduos iš vergijos. Mirė JAV, ten ir palaidotas.

V. Žemaičio gimtinėje Klausučių seniūnijos Andriškių kaime jo atminimui pastatytas paminklinis akmuo ir kryžius, pasodinta ąžuoliukų giraitė. Ją gausiai lanko vietos gyventojai, mokytojai, mokiniai.

Minėdami miškininko jubiliejų paskatinkime miškininkus, mokslininkus pastudijuoti šio neeilinio žmogaus darbus, pasigilinti į jo veiklą ir pritaikyti jo atradimus.

Bernardas Šaknys
Žurnalistas

Kryžius V. Žemaičio gimtajame Andriškių kaime (Vilkaviškio r.) Marijos Šaknienės nuotr.

gyvenimas nėra lengvas. Pasak dvasininko visus gyvenimo sunkumus padeda išgyventi pašaukimas, pagrįstas tikėjimu. Anot kunigo, Yvijos parapija yra gyva. „Gyva tikėjimo dvasia, geras bažnyčios lankomumas. Daug praktikuojančių tikėjimą ir labai norėtųsi, kad kiekvienas savo tikėjimą pritaikytų kasdienybėje“, – kalbėjo kunigas.

Kunigas J. Gaveckis palinkėjo parapijiečiams Dievo palaimos, būti gyva ir vieninga bendruomene.

Parengta pagal LR generalinio konsolato Gardine tinklalapį

Kunigo J. Gaveckio dvidešimtmetis

Lapkričio 20-ąją Yvijos parapijos tikintieji dvidešimties metų tarnystės Dievui sukakties proga sveikino Yvijos Šv. Petro ir Povilo bažnyčios kunigą Joną Gaveckį. Jo pasveikinti atvyko ir padėkos žodžius tarė ir Lietuvos Respublikos generalinio konsolato Gardine darbuotojai. Baltarusijoje gimęs kunigas Gardino srities lietuvių bendruomenės Šv. Mišias aukoja lietuvių kalba. 1990 m.

baigęs Kauno kunigų seminariją ir tarnystę pradėjęs Šakiuose, J. Gaveckis puikiai kalba lietuviškai, todėl ilgametė kunigo veikla prisideda ne tik prie katalikybės, bet ir lietuviybės puoselėjimo Baltarusijoje ir yra gražus Baltarusijos ir Lietuvos draugystės pavyzdys.

Yvijos parapijoje kunigas J. Gaveckis kunigauja jau dvidešimt metų – nuo 1996 m. J. Gaveckis pripažįsta, jog šiandien kunigo

Lietuvos dienos Lydos rajono regione

2016 m. lapkričio 6 d. Lydoje įvyko Lydos lietuvių visuomeninio susivienijimo „Rūta“ organizuota etnokultūrinė šventė „Lietuvos dienos Lydos rajono regione“.

Šventė prasidėjo Šv. mišiomis Lydos Faros bažnyčioje ir tęsėsi Lydos miesto 4 vidurinės mokyklos patalpose. Gausiai susirinkusiems šventės svečiams keletą etnografinių kūrinių atliko Arvydo

Kirdos kapela, koncertavo Lydos lietuvių bendruomenės kaimo kapela „Rūta“, moterų vokalinis ansamblis „Aušra“, šoko, dainavo ir eiles skaitė jaunieji bendruomenės nariai. Sveikinimus bei padėkos žodžius tarė už puikią, linksmą lietuvišką šventę Lietuvos Respublikos Seimo atstovai, Lietuvos Respublikos ambasados Baltarusijoje darbuotojai, Lietu-

vos Respublikos generalinio konsolato Gardine darbuotojai. Lydos miesto valdžios atstovai savo kalbose negailėjo pagyrimų ir šiltų žodžių lietuvių bendruomenės veiklos matomumui Lydoje, pažymėdami didelį indėlį į daugianacionalinio miesto kultūrą ir bendrabūvį.

Po koncerto surengtoje vakaronėje renginio dalyviai ir svečiai įsitraukė į liaudiškų šokių, žaidimų ir dainų sukūrį.

Parengta pagal LR generalinio konsolato Gardine tinklalapį

URM konkursas

Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad Švietimo ir mokslo ministerija paskelbė **užsienio lietuvių neformaliojo lituanistinio švietimo projektų konkursą**.

Mokyklos ir kitos užsienyje registruotos švietimo įstaigos ar jas vienijančios organizacijos, kurios vykdo arba ketina vykdyti užsienio lietuvių neformalųjį lituanistinį švietimą, kviečiamos teikti projektus šioms veikloms įgyvendinti:

Bendradarbiavimas su kitomis lituanistinėmis mokyklomis ir (ar) užsienio ir (ar) Lietuvos Respublikos švietimo įstaigomis (bendros

veiklos organizavimas, vaikų ir jaunimo stovyklos, mainai);

Metodinės ir mokomosios medžiagos, tautinės atributikos, mokymo ir kitų priemonių kūrimas, leidimas, įsigijimas;

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas Lietuvoje ir užsienyje;

Informacinių leidinių leidimas ir interneto svetainės atnaujinimas.

Daugiau informacijos apie konkursą ir paraiškos formą rasite el. puslapyje.

Jūsų – URM
Užsienio lietuvių departamentas

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos informacija

Gerbiamieji,

Jūsų dėmesiui siunčiame Valstybinės lietuvių kalbos komisijos informaciją:

Valstybinė lietuvių kalbos komisija 2017 m. vasario 16 d. – kovo 11 d. kviečia rengti Lietuvių kalbos dienas Lietuvos įstaigose, visuomeninėse organizacijose ir lietuvių bendruomenėse užsienyje.

Lietuvių kalbos dienų tikslas – didinti lietuvių kalbos prestižą, stiprinti lietuvių kalbos mokymosi motyvaciją, prisidėti prie lietuvių kalbos sklaidos pasaulyje, telkti bendruomenes Lietuvoje ir užsienyje.

Prašytume rasti galimybių lietuvių bendruomenėse, mokyklose

ir kt. 2017 m. vasario 16 d. – kovo 11 d. surengti renginių (paskaitų, popiečių, diskusijų ir kt.), skirtų lietuvių kalbai ir jos sklaidai, lietuvių kalbą ir kultūrą puoselėjusioms istorinėms asmenybėms pristatyti ir kt.

2017 m. pradžioje Kalbos komisijos svetainėje bus skelbiamas Lietuvių kalbos dienų renginių planas (žr. 2016 m. planą veikla Lietuvių kalbos dienos). Prašytume iki š. m. gruodžio 9 d. pateikti siūlymų priemonių planui (būtina nurodyti renginio pavadinimą, rengėją ir datą) el. paštu vilija.ragaisiene@vlkk.lt.

Jūsų – URM
Užsienio lietuvių departamentas

Apklausa

Apklausa siekiama išsiaiškinti, kokia informacija yra aktualiausia Lietuvos piliečiams ir kokio tipo komunikacijos kanalais juos efektyviausiai pasiekia žinios apie Užsienio reikalų ministerijos veiklą, taip pat paskatinti visuomenę domėtis Lietuvos užsienio politika, Užsienio reikalų ministerijos ir Lietuvos diplomatinę atstovybių veikla ir aktyviai reikšti savo nuomonę šiomis temomis.

Labai prašytume Jūsų esant galimybei paskelbti informaciją apie vykstančią apklausą užsienio lietuviams skirtose žiniasklaidos priemonėse.

Iš anksto dėkojame Jums už bendradarbiavimą.

Apie vykstančias naujas Jums aktualias viešąsias konsultacijas ir apklausas galėsite sužinoti užsi-prenumeravę naujienas portale „Mano vyriausybė“.

Kviečiame dalyvauti apklausoje ir pasidalyti savo pasiūlymais!

Pagarbiai

Edita Baniene

Spaudos ir komunikacijos skyriaus patarėja
Vyriausybės kanceliarija
8 706 61818
e.baniene@lr.lv.lt

Užuojauta

Mirus **Genovaiti Pukštiei** iš Rimdžiūnų nuoširdžiai užjaučiame vaikus, anūkus, gimines ir artimuosius.

Gervėčių krašto lietuvių bendruomenė,
Tarpautinis „Gervėčių“ klubas